

Walory wychowawcze i kształcące historii regionalnej i lokalnej w pracy metodą projektów

Żyjemy w czasach przemian i transformacji, wolności i patologii wolności, nadziei i zagrożeń, postępu i przemocy w życiu społecznym. Rzeczywistość społeczna, moralna i polityczna wywiera ogromny wpływ na proces kształcenia i wychowania nowego pokolenia. Trwający przez minione dziesięciolecia kryzys ekonomiczny i społeczno-moralny wynikał z rozpadu systemu wartości, gwarantującego właściwe funkcjonowanie społeczeństwa. Do jego przejawów zaliczamy m.in.: brak poszanowania prawa i zobowiązań, zanik etyki pracy, rozpad instytucji małżeństwa i rodziny. Polska po ostatnich dekadach odziedziczyła zanik etosu pracy, dbałości o jej jakość, brak dyscypliny, ignorancję i lekceważenie prawa, brak szacunku dla mienia publicznego, nietolerancję, wrogość, egoizm i agresję. Świadomość zaniedbań, winna wpłynąć niewątpliwie na edukację dzieci i młodzieży w naszym społeczeństwie¹. Ogromna rola w tym zakresie spoczywa przede wszystkim na rodzicach, jak również na szkole-środowisku, w którym niemalże codziennie i przez znaczną część dnia przebywa młode pokolenie Polaków.

W myśl dokumentów oświatowych nadrzędnym celem działań edukacyjnych szkoły winien być wszechstronny rozwój ucznia, zaś nauka polegać ma na harmonijnej realizacji przez nauczycieli zadań w zakresie nauczania, kształtowania umiejętności i wychowania². Zadanie powyższe spoczywa na wszystkich pedagogach pracujących w placówce oświatowych. We współczesnej edukacji szkolnej szczególnie duży nacisk kładzie się na cele wychowawcze i kształcące nauczania.

Wśród celów edukacyjnych i zadań szkoły w zakresie nauczania historii i społeczeństwa w szkole podstawowej oraz historii w gimnazjum, podstawa programowa kształcenia ogólnego wymienia m.in.: rozwijanie poczucia przynależności do grupy rodzinnej, społeczności lokalnej, grupy etnicznej, narodu, państwa, społeczności europejskiej i światowej. Dokument powyższy mówi również o konieczności kształtowania świadomej postawy obywatelskiej motywującej do odpowiedzialnego

¹ J. Żebrowski, *Pedagodzy wobec wyzwań współczesnej demokracji i świata wartości*, [w:] Edukacja w społeczeństwie obywatelskim i system wartości, Gdańsk 1996, s. 13-14; Por. także: F. Adamski, *Wartość-społeczeństwo- wychowanie*, [w:] „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” MCLX, Kraków 1995, s. 7.

² *Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjum*, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 6 XI 2003 r., (Dz. U. nr 210, poz. 2041).

uczestnictwa w życiu społecznym i publicznym, kształtowaniu szacunku dla własnego państwa. Uczniowie winni zapoznać się z wartościami stanowiącymi istotny motyw w działalności indywidualnej i publicznej. W toku kształcenia historycznego powinno rozbudzać się wśród uczniów zainteresowanie własną przeszłością, dziejami rodziny i narodu, korzeniami i rozwojem rodzimej kultury. Ważnym elementem jest również pogłębienie i umacnianie wśród młodzieży postaw patriotycznych³.

Przytoczone założenia- wynikają ze świadomej polityki państwa i odzwierciedlają priorytety i system wartości, którymi się państwo kieruje. W poprzednim systemie służyły jako narzędzie indoktrynacji politycznej, obecnie kreują zręby demokratycznego i pluralistycznego społeczeństwa obywatelskiego.

W szczególności nauczania historii, w tym historii regionalnej i lokalnej⁴ nie sposób oddzielić od ściśle z nią związanych walorów wychowawczych. Obok wyżej już wymienionych, historia pozwala również na: zrozumienie zachowań innych ludzi, ich emocji i potrzeb, podkreśla konieczność przestrzegania norm i zasad tolerancji, kształtuje szacunek dla prawa, zasad demokracji, buduje autorytet i szacunek dla władzy, wzmacnia poczucie więzi z ojczyzną, miejscem urodzenia i zamieszkania, uczy odpowiedzialności za swoje czyny, mobilizuje do pracy na rzecz własnego środowiska, ułatwia zrozumienie jego problemów, kształtuje osobowość autorefleksyjną oraz kreuje potrzebę posiadania wzorców osobowych i autorytetów. Historia regionalna odgrywa istotną rolę w kształtowaniu myślenia kategoriami życia zbiorowego, ułatwia zrozumienie związków „małej ojczyzny” z „ojczyzną większą” z życiem całego państwa i narodu⁵.

Mając na uwadze powyższe nie trudno zauważyć, iż zarówno samemu przedmiotowi nauczania, jak i nauczycielowi zajmującemu się edukacją historyczną przypada ogromna rola i odpowiedzialności w zakresie pielęgnowania wartości ogólnoludzkich w edukacji młodego pokolenia. Podjęcie zadań w tej mierze musi być jednakże poprzedzone analizą możliwości zarówno samego nauczyciela jak i szkoły oraz wychodzić naprzeciw oczekiwaniom zespołów uczniowskich. Nie bez

³ Tamże.

⁴ Wśród metodologów i dydaktyków historii trwa dyskusja nad trafnością sformułowań: „historia regionalna” i „historia lokalna”. Dominuje pogląd, że obydwa pojęcia są w znacznej mierze niejasne i niejednokrotnie różnie rozumiane. W ujęciu Jerzego Topolskiego „historia regionalna” jest pochodną pojęcia regionu historycznego, będącego wynikiem pewnego układu społecznego, gospodarczego, polityczno-administracyjnego, kulturalnego i psychicznego. Zob. J. Topolski, *Marksizm i historia*, Warszawa 1977, s. 428-430. Jerzy Maternicki podkreśla ścisły związek badań nad historia regionalną z badaniami nad historią narodową. Jeśli chodzi o pojęcie „historii lokalnej” to określa je mianem „drugiego wcale nie mniej ważnego nurtu regionalistyki”. Przedmiot historii lokalnej określa zaś jako „małą społeczność, np. wsi, miasteczka, powiatu, tworzącą całość ze względu na fakt zajmowania terytorium. Społeczność lokalna-wyказuje często daleko sięgające poczucie więzi lokalnej-na ogół nie posiada jakiejś specyfiki rozwoju historycznego. Przedmiot historii lokalnej z metodologicznego punktu widzenia jest więc w znacznym stopniu sztuczny. To co rozumie się pod pojęciem historii lokalnej, stanowi najczęściej zbiór przeróżnych faktów i zdarzeń mających jedna tylko wspólna cechę, a mianowicie to, że zaistniały na określonym terytorium”. Zob. J. Maternicki, *Szkolne kółka historyczne*, Warszawa 1966, s. 40.

⁵ J. Maternicki, *Historia i wychowanie*, Warszawa 1990; Tenże, *Szkolna edukacja historyczna*, [w:] Dydaktyka historii, pod red. J. Maternickiego, C. Majorka i A. Suchońskiego, Warszawa 1993, s. 197.

znaczenia jest również szczebel edukacji, na którym znajdują się uczniowie (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna) i warunki w jakich przyjdzie pracować pedagogowi.

Na obecnym etapie rozwoju cywilizacyjnego, w dobie powszechnej informatyzacji i sieci internetu, wysiłki zmierzające w kierunku zainteresowania uczniów historią i wartościami z niej wypływającymi napotykają na wiele trudności i częstokroć okazują się mało skuteczne. Sam przedmiot nauczania jawi się uczniom jako nieprzydatny anachroniczny, i niepraktyczny życiowo. Stawia to przed nauczycielem zadanie zachęcenia wychowanków do aktywnych i ciekawych z ich punktu widzenia-sposobów poznawania przeszłości ojczyzny- tej „wielkiej” i tej „małej”. W powyższych działaniach warto stosować dostępne środki techniczne i media by swoją atrakcyjnością stały się -przede wszystkim dla ucznia, jak również w większym niż dotychczas stopniu dla nauczyciela -dostępnymi środkami i pomocami dydaktycznymi. Z powodzeniem używać ich można na lekcjach , jak i poza szkołą- chociażby w formie pracy domowej ucznia.

Osiągnąć powyższe cele ułatwia stosowanie metod aktywizujących proces nauczania⁶ . Z punktu widzenia przedmiotu nauczania tj. historii najprzydatniejszymi wydają się być gry dydaktyczne, do których zaliczamy: gry inscenizacyjne (drama, symulacje, inscenizacje)⁷, gry sytuacyjne i biograficzne, zabawy intelektualne (np. krzyżówki, rebusy, kalambury), gry i programy komputerowe. Wśród powszechnie już dzisiaj stosowanych metod aktywizujących nie powinno zabraknąć: burzy mózgów, dyskusji punktowanej, drzewa decyzyjnego, metaplanu, mapy mentalnej, projektu oraz wielu innych⁸ .

Metodą szczególnie przydatną i niezwykle atrakcyjną dla uczniów, a którą możemy wykorzystywać w realizacji zadań związanych z historią regionalną i lokalną jest bez wątpienia metoda projektów⁹ . Ze względu na przedmiot pracy uczniów wyróżniamy dwie jego odmiany: projekt badawczy

⁶ Na użyteczność metod aktywizujących w tej dziedzinie wskazywano już w końcu lat 90. XX wieku. Zob. I. Lewandowska, *Metody aktywizujące proces nauczania-uczenia się jako źródło kształtowania wartości w edukacji historycznej*, [w:] *Wartości w edukacji historycznej*, red. J. Rulka, Bydgoszcz 1999, s. 333-339.

⁷ Szerzej na temat możliwości zastosowania dramy, symulacji i inscenizacji: K. W. Mucha, *Działalność grup rekonstrukcji historycznych a wybrane metody aktywizujące w kształceniu historycznym młodzieży wykorzystujące uczenie przez doświadczenie i przeżywanie*. Referat wygłoszony w trakcie sesji popularnonaukowej poświęconej działalności grupy rekonstrukcji historycznych w Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi 14 maja 2005 r. Tekst dostępny na stronie internetowej Sekcji Dydaktycznej Łódzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, (www.pthlodz.uni.lodz.pl).

⁸ Obszerny wybór i omówienie metod aktywizujących proces nauczania zawiera praca E. Brudnik, A. Moszyńskiej, B. Owczarskiej, *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*, Kielce 2000.

⁹ Istnieje dość liczna liczba publikacji poświęconych metodzie projektów. Należy tu przytoczyć pracę zaprezentowaną w poprzednim przypisie. Z innych opracowań warto wymienić: A. Mikina, *Metoda projektów w kreowaniu przedsiębiorczych postaw uczniów*, Warszawa 1997; S. Głowacki, *Metoda projektów jako narzędzie integracji*, Kielce 1999; A. Mentrak, *Zarządzanie projektem edukacyjnym*, [w:] „Nowa Szkoła” nr 2, r. 1999; J. Królikowski, *Projekt edukacyjny-materiały dla zespołów międzyprzedmiotowych*, Warszawa 2000; A. Mikina, B. Zajac, *Metoda projektów jako strategia postępowania dydaktycznego w liceum profilowanym*, Łódź 2002; A. Potocka, L. Nowak, *Projekt edukacyjny*, Kielce 2002.

oraz projekt działania lokalnego. Najprościej mówiąc pierwszy z nich polega na realizacji przez uczniów w określonym czasie obszernej i złożonej pracy badawczej o charakterze interdyscyplinarnym i zaprezentowania jej efektów w postaci zaproponowanej przez nauczyciela, bądź uczestników projektu. Druga jego forma polega na podjęciu przez wychowanków określonych działań na terenie szkoły lub w lokalnym środowisku- miejscowości, dzielnicy na terenie której mieszkają. Przykładem takich działań może być opieka nad szkolnymi izbami pamięci, miejscami pamięci narodowej (cmentarzami, pomnikami, obeliskami), a także działania z zakresu ochrony przyrody (choćby w postaci akcji sprzątania świata, sadzenia lasu, oceny stanu środowiska naturalnego na wybranym terenie). Do tego modelu możemy również zaliczyć systematyczną opiekę nad osobami niepełnosprawnymi lub starszymi. Wyróżnić zatem możemy projekty o zasięgu szkolnym, lokalnym i ogólnokrajowym.

Cechą charakterystyczną projektu jest jego długofalowość i rozłożenie w czasie. Wynikają one z obszerności prac, różnorodności tematów i form podejmowanych przez uczniów zadań. Projekty mogą być wykonywane w grupach (zespołach), lub indywidualnie. W metodzie projektów możemy wyróżnić następujące fazy: 1. wybór zagadnienia- określenie tematu, 2. określenie celów projektów, 3. zawarcie z uczniami kontraktu, 4. opracowanie programu projektu i harmonogramu działań, 5. realizacja, 6. prezentacja, 7. ocena projektu¹⁰.

Na szczególną uwagę i polecenie zasługują projekty badawcze związane z miejscem pochodzenia i zamieszkania uczniów. Jako przykład przytoczę zorganizowany przez autora niniejszego tekstu w Publicznym Gimnazjum nr 1 im. Króla Bolesława Chrobrego w Łodzi projekt: „Łódź i region łódzki wczoraj i dziś”. Na zasadzie dobrowolności mogli w nim wziąć udział uczniowie wszystkich klas trzecich. Ramy czasowe przedsięwzięcia określono na jeden miesiąc. Zaproponowano uczniom przedstawienie wyników pracy w postaci prezentacji multimedialnej lub strony internetowej. Scenariusz zrealizowanego projektu zamieszczono na końcu niniejszego tekstu.

Powyższe zadanie nastęczyło pewnych problemów organizacyjnych i technicznych. Nie każdy uczeń dysponował bowiem w domu odpowiednim sprzętem technicznym tj. komputerem, skanerem, cyfrowym aparatem fotograficznym czy dostępem do sieci internetu. Kłopoty przezwyciężono udostępniając uczniom pracownię komputerową w ramach zajęć z informatyki oraz w czasie zajęć pozalekcyjnych koła informatycznego. Podsunięto również trzecioklasistom myśl by łącząc się w grupy pamiętali o możliwościach dostępu poszczególnych osób do odpowiedniego sprzętu. Część osób zgłosiła chęć samodzielnej pracy, inni połączyli się w kilkusobowe grupy (zwykle dwuosobowe). Pozostali zadeklarowali, iż przezwyciężą problemy techniczne siłami rodziny bądź znajomych. Już na tym etapie pracy można było zaobserwować przedsiębiorczość i współpracę poszczególnych osób i

¹⁰ E. Łoś, *Wykorzystanie metody projektów w kształceniu geograficznym i regionalnym*, Łódź 2003, s. 7.

zespołów- sprawnie i bez problemów uczniowie doszli do porozumienia. Do udziału w przedsięwzięciu zgłosiło się kilkanaście zespołów.

O ile forma i zakres projektu zostały określone przez nauczyciela, o tyle sformułowanie konkretnych tematów pozostawiono uczniom do wyboru. Nauczyciel podał przykładowe zagadnienia, którymi mogły zająć się poszczególne zespoły. Część osób skorzystała z podpowiedzi, część postanowiła samodzielnie wybrać problem.

Wśród wybranych przez uczniów tematów znalazły się takie jak: „Żydzi w Łodzi”, „Śladami łódzkich Niemców”, „Ulica Gabriela Narutowicza”, „Łódź w filmie i Łódź dla filmu”, „Architektura Łodzi”, „Narodowości przedwojennej Łodzi”, „Co warto zwiedzić w Łodzi?”, „Łódzki Klub Sportowy oczami kibica”, „Przemysłowcy łódzcy i ich imperia”, „Fabryki Łodzi”, „Stary cmentarz przy ulicy Ogrodowej”, „Łódzkie parki”, „Łódź w Unii Europejskiej”, „Folder o Łodzi”, „Klub Sportowy Skra Bełchatów”, „Ulica Piotrkowska”, „Łódzkie Naj...”, „Wolbórz- wczoraj i dziś”, „Zabytki Łodzi”, „Początki Łodzi”, „Dwa oblicza Zgierza”, „Łódzkie cmentarze”, „Fabryka Izraela Poznańskiego wczoraj i dziś” oraz „Najpiękniejsze pałace Ziemi Obiecanej”.

Zaproponowane powyżej tematy można wykorzystać w pracach metodą projektów przede wszystkim w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej. Oczywiście niektóre z nich z powodzeniem zastosować można i w starszych klasach szkoły podstawowej, pamiętając przy tym, że nie musi to być prezentacja multimedialna. Posłużyć się warto natomiast poleceniami wykonania: albumu, plakatu, kolażu, rysunku, fotografii. Co istotne zaproponowane metody i formy pracy powinny być dostosowane do rozwoju psychofizycznego, umiejętności i zdolności uczniów.

Analizując cele powyższego projektu, sposoby wykonania prac, jak również poszczególne prezentacje nasunęły się bardzo istotne wnioski. Przede wszystkim warto podkreślić jak istotne wartości wychowawcze i kształcące niesie ze sobą praca metodą projektów o tematyce lokalnej w toku szkolnej edukacji historycznej.

Praca metodą projektów z zakresu historii małych ojczyzn obok popularyzacji wiedzy o regionie i jego przeszłości, budzi u uczniów szacunek dla tradycji i dorobku poprzednich pokoleń. Kreuje tym samym postawy patriotyczne. Wzmacnia identyfikację wychowanków z miejscem pochodzenia i zamieszkania, buduje lokalne więzi oparte na świadomości wspólnego dziedzictwa kulturowego, uświadamia również potrzebę ich ochrony i pielęgnowania oraz zachowania dla przyszłych pokoleń.

Jeśli chodzi o walory kształcące to nie można ich przecenić. Oprócz wynikających ściśle ze specyfiki przedmiotu umiejętności: myślenia historycznego, myślenia przyczynowo-skutkowego, analizy, krytyki i interpretacji różnego rodzaju źródeł historycznych- pracując powyższą metodą kształtujemy u uczniów umiejętności ponadprzedmiotowe- kluczowe. Spośród najistotniejszych warto wymienić umiejętność: planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, skutecznego porozumiewania się w

różnych sytuacjach, efektywnego współdziałania w zespole, rozwiązywania problemów w sposób twórczy, poszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, posługiwania się technologią informacyjną. Ponadto praca metodą projektów pozwala rozwijać osobiste zainteresowania i zdolności uczniów.

Wyżej wymienione zalety w pełni wychodzą naprzeciw założeniom *Strategii Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013*. Plan działania stawia sobie za zadanie przygotowanie młodzieży do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym w wymiarze lokalnym, narodowym i globalnym. Równocześnie akcentuje z większą niż dotychczas siłą kształtowanie wśród młodzieży umiejętności kluczowych i wdrażanie w procesie nauczania nowoczesnych technologii odpowiadających aktualnemu rozwojowi nauki i techniki¹¹.

Nie zapomina się przy tym o położeniu szczególnego nacisku na wzmocnienie roli wychowawczej szkoły, co znalazło wyraz m. in. w wpływających z prezentowanej strategii-założeniach *Programu Operacyjnego „Patriotyzm Jutra”*- będących rozwinięciem *Deklaracji „Patriotyzm Jutra”* ogłoszonej wspólnie przez ministrów kultury oraz edukacji narodowej 11 XI 2005 r¹². Wśród celów programu odnaleźć możemy dążenie do upowszechniania wiedzy na temat polskiego doświadczenia historycznego, tradycji narodowej, historii kultury polskiej, edukację patriotyczną. Wszystko to zaplanowano przekazywać w sposób zrozumiały i czytelny dla młodego pokolenia. Kładzie się także mocny akcent na atrakcyjną dla odbiorcy formę wprowadzania powyższych treści i wartości z zastosowaniem i wykorzystaniem środków komunikacji medialnej.

Podsumowując należy podkreślić, iż stosowanie w szkolnej edukacji historycznej aktywizujących metod nauczania, w tym metody projektów związanych tematycznie z dziejami społeczności lokalnych, winno być wyznacznikiem odpowiedzialności pedagoga za postępy uczniów w zdobywaniu wiedzy, rozwijaniu ich zdolności i zainteresowań. Pracując powyższą metodą uczniowie kształtują kompetencje kluczowe. Osiągają wiele celów wychowawczych, wzmacniają identyfikację z miejscem pochodzenia i jego dziedzictwem kulturowym. Historia regionalna i lokalna-zdaje się nie w pełni dotychczas zauważana i doceniana-powinna, stać się stałym i ważnym elementem kształcenia historycznego. Jej szersze wprowadzanie i popularyzacja przy zastosowaniu atrakcyjnych metod, w połączeniu z wykorzystaniem najnowszych zdobyczy technologicznych i środków komunikacji medialnej powinny stanowić stały element pracy ucznia i nauczyciela.

¹¹ Zob. Założenia *Strategii Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013*, strona internetowa Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu (www.menis.gov.pl).

¹² Cele programu operacyjnego „*Patriotyzm Jutra*”, strona internetowa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl).

Scenariusz projektu

Temat projektu:

„Łódź i region łódzki wczoraj i dziś”

Adresaci:

Projekt może być realizowany w II, III i IV etapie kształcenia (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna) na lekcjach: historii, wiedzy o społeczeństwie, geografii, informatyki, w ramach obowiązujących treści programowych uwzględniających elementy edukacji regionalnej. Można go również realizować w formie zajęć pozalekcyjnych przede wszystkim kół zainteresowań np.: historycznego, regionalnego, geograficznego - krajoznawczego, informatycznego.

Cele projektu:

- kształtowanie umiejętności efektywnego współdziałania w grupie,
- planowanie i organizowanie własnej pracy,
- integrowanie wiedzy z różnych przedmiotów,
- poszukiwanie, porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł,
- efektywne wykorzystywanie i sprawne posługiwanie się technologią informacyjną,
- rozwiązywanie problemów w sposób twórczy
- wzmocnienie identyfikacji z miejscem pochodzenia i jego dziedzictwem kulturowym,
- budzenie szacunku dla tradycji,
- popularyzacja wiedzy o przeszłości Łodzi i województwa łódzkiego,
- promocja Łodzi i regionu.

Kontrakt

- projekt realizują chętni uczniowie klas trzecich gimnazjum,
- czas realizacji 1 miesiąc,
- forma wykonania: prezentacja multimedialna (maks. 10 min.) lub strona internetowa,
- wyboru zakresu merytorycznego pracy zespołu a co za tym idzie i tematu prezentacji dokonują członkowie zespołu,
- podział na zespoły: skład dowolny (dopuszczalne zespoły międzyklasowe), w skład zespołów wchodzi od 1 do 3 osób,

- podziału zadań i zakresu powierzonych obowiązków w zespołach dokonują wspólnie i równomiernie wszyscy jego członkowie stosownie do posiadanych umiejętności i możliwości,
- źródła informacji: internet, atlasy, mapy, wydawnictwa albumowe, fotografie, przewodniki, monografie, opracowania historyczne naukowe i popularnonaukowe, roczniki statystyczne,
- terminy konsultacji z nauczycielem: raz w tygodniu wtorek 12.30 - 13.30, kontaktują się liderzy grup a w razie trudności poszczególni członkowie danych zespołów.

Zadania dla grup

Zadania ustalają samodzielnie poszczególne zespoły, prace powinny być rozłożone i zaplanowane w czasie stosownie do przydzielonych zadań i ich zakresu oraz umiejętności i zdolności poszczególnych członków zespołu, tak aby zdążyć z wszelkimi pracami do dnia prezentacji.

Sposoby prezentacji projektu i odbiorcy

Prezentacja odbędzie się wspólnie dla wszystkich osób biorących udział w przedsięwzięciu po zajęciach lekcyjnych w sali wyposażonej w projektor multimedialny, komputer i ekran; najwyżej ocenione prace zaprezentowane będą szerszej publiczności szkoły na specjalnie zorganizowanym pokazie.

Ocena projektu

Oceny dokonują uczniowie, grupa może uzyskać maksymalnie 25 punktów, pod uwagę będą brane: zgodność prezentacji z tematyką projektu, zgodność tematu prezentacji z zaprezentowanym zakresem tematycznym, oryginalność pomysłu i estetyka wykonania, zawartość informacyjna (merytoryczna), stopień zainteresowania widzów- za każdy element można uzyskać maksymalnie 5 punktów. Punkty przeliczane będą na miejsce w rankingu i odpowiadające im oceny.